

COVID-19 и насилието над жени

Какво може да направи здравната система

25 март 2020 г.

Насилието над жени остава основна глобална заплаха за общественото и женското здраве по време на извънредни ситуации

- Насилието над жени е често срещано, а насилието от интимен партньор е най-често срещаната негова форма.
 - ✓ Всяка трета жена в света е преживявала физическо и/или сексуално насилие от страна на интимен партньор или сексуално насилие от страна на друг извършител. В повечето случаи става въпрос за насилие от страна на интимен партньор.
- Съществува тенденция насилието над жени да се увеличава по време на извънредни ситуации, включително епидемии. Особено уязвими са жените, които са разселени, бежанки или живеят в райони, засегнати от конфликти. Значителен е и ефектът от насилието върху здравето на жените и техните деца.
- Данните са оскъдни, но след началото на разпространението на COVID-19 доклади от Китай, Великобритания и САЩ предполагат увеличение на случаите на насилие от интимен партньор.^{1,2}
 - ✓ Например броят на случаите на домашно насилие, регистрирани в полицейско управление в град Дзинджоу в китайската провинция Хубей, се е утроил през февруари 2020 г. в сравнение със същия период през предходната година.³
- Влиянието на насилието, особено от интимен партньор/домашно насилие, върху здравето на жените и техните деца е значително. Насилието над жени може да доведе до наранявания и сериозни физически, психически, сексуални и репродуктивни проблеми, включително полово предавани инфекции, ХИВ и непланирана бременност.

Как COVID-19 може да увеличи риска от насилие над жени

- Стресът, затрудненията при обществените мрежи за закрила и намаленият достъп до услуги може да увеличи риска от насилие над жени.
- Тъй като се въвеждат мерки за социално дистанциране и хората се насърчават да стоят у дома, рискът за насилие от интимен партньор вероятно ще бъде по-висок. Например:
 - ✓ Вероятността жените в насилствени отношения и техните деца да бъдат изложени на насилие се увеличава драстично, тъй като членовете на семейството прекарват повече време в близък контакт и семействата са изправени пред потенциални икономически загуби или загуба на работа.
 - ✓ Жените може да контактуват по-рядко с членове на семейството и с приятели, които им осигуряват подкрепа и закрила от насилие.
 - ✓ По време на пандемията жените понасят основната тежест от домашните задължения в семейството. Затварянето на училищата допълнително утежнява ситуацията и повишава нивата на стрес.

1 Melissa Godin, "As Cities Around the World Go on Lockdown, Victims of Domestic Violence Look for a Way Out," Time, March 18, 2020, <https://time.com/5803887/coronavirus-domestic-violence-victims/>

2 Women's Aid UK, "The Impact of COVID-19 on Women and Children Experiencing Domestic Abuse, and the Life-Saving Services that Support Them," March 17, 2020, <https://www.womensaid.org.uk/the-impact-of-covid-19-on-women-and-children-experiencing-domestic-abuse-and-the-life-saving-services-that-support-them/>

3 Bethany Allen-Ebrahimian "China's Domestic Violence Epidemic," Axios, March 7, 2020, <https://www.axios.com/china-domestic-violence-coronavirus-quarantine-7b00c3ba-35bc-4d16-afdd-b76ecfb28882.html>

- ✓ Прекъсването на работните взаимоотношения, включително за жени (голяма част от които са неформални работници), ще намали достъпа до продукти и услуги от първа необходимост и ще увеличи стреса върху семействата с потенциал да изостри конфликтите и насилието. Когато ресурсите са по-оскъдни, жените може да са подложени на по-висок риск да станат жертви на икономически злоупотреби.⁴
- ✓ Извършителите на домашно насилие могат да използват мерките за ограничаване на разпространението на COVID-19 за оправдание да упражняват власт и контрол върху своите партньори, както и да намалят допълнително достъпа им до услуги, помощ и психосоциална подкрепа от формални и неформални мрежи.
- ✓ Упражняващите насилие може да ограничат достъпа до необходими като например сапун и дезинфектант за ръце.⁵
- ✓ Те могат също да упражняват контрол, като разпространяват невярна информация за болестта и стигматизират партньорите си.⁵
- Достъпът до жизненоважни услуги за сексуално и репродуктивно здраве, включително за жени, подложени на насилие, може да бъде по-ограничен.
- Възможно е други услуги, като горещи линии, кризисни центрове, приюти, правна помощ и услуги за закрила, също да бъдат ограничени. Това допълнително ще намали достъпа до малкото източници на помощ, до които имат достъп жените, страдащи от домашно насилие.

Рисковете, пред които се изправят жените и техните деца по време на настоящата криза с COVID-19, не могат да бъдат пренебрегвани.

Здравните системи играят важна роля за това услугите за жени, преживели насилие, да останат безопасни и достъпни по време на епидемията от COVID-19? Осъзнаваме, че COVID-19 представлява огромна тежест за здравните системи и здравните работници, но все пак има неща, които могат да помогнат за смекчаването на ефекта на насилието върху жените и децата през това време:

- Всички участващи в реакцията срещу COVID-19 трябва да са наясно и да повишат информираността относно потенциалното въздействие, което физическото дистанциране, оставането у дома и останалите мерки за справяне с пандемията могат да имат върху жените, подложени на насилие, и техните деца.
- Възможно е здравните работници, повечето от които на много места са жени, да бъдат изложени на риск от насилие в своите домове или на работното си място. Насилието на работното място е сериозен проблем, който може да се изостри, когато здравните системи функционират под стрес. Ръководителите на лечебните заведения или администраторите трябва да съставят планове за осигуряването на безопасността на своите служители. Възможно е тези, които се борят с COVID-19 на първа линия, да бъдат стигматизирани, изолирани или социално изключени. Нужно е да има план за осигуряване на психосоциална подкрепа, стимули, които не са базирани на резултати, допълнителни помощи за транспорт и подкрепа за отглеждане на деца.⁶

4 Jhumka Gupta, "What does coronavirus mean for violence against women?," Women's Media Centre, March 19, 2020, <https://womensmediacenter.com/news-features/what-does-coronavirus-mean-for-violence-against-women>

5 National Domestic Violence Hotline, "Staying Safe During COVID-19," National Domestic Violence Hotline, March 13, 2020, <https://www.thehotline.org/2020/03/13/staying-safe-during-covid-19/>

6 <https://www.georgeinstitute.org.in/frontline-health-workers-in-covid-19-prevention-and-control-rapid-evidence-synthesis>

Какво може да помогне за справянето с насилието срещу жени по време на борбата с COVID-19

Осъзнаваме, че COVID-19 представлява огромна тежест за здравните системи и здравните работници на първа линия, все пак има неща, които могат да помогнат за смекчаването на ефекта на насилието върху жените и децата по време на пандемията:

Правителствата и политиците трябва да включат основни услуги за справяне с насилието срещу жени в плановете си за готовност и реакция срещу COVID-19, да осигурят ресурси, които да бъдат достъпни в контекста на мерките за социално дистанциране.

Здравните заведения трябва да имат подготвена информация за услугите, предлагани на местно ниво (напр. горещи линии, приюти, кризисни центрове, консултации) за преживелите домашно насилие, включително работно време, контакти, дали услугите се предлагат дистанционно, и да насочват към тях.

Здравните работници трябва да са запознати с рисковете и последиците за здравето от домашното насилие. Те могат да помогнат на жените, които споделят за преживяно насилие, предлагайки подкрепа на първа линия и подходящо медицинско лечение. Подкрепата на първа линия включва изслушване със съпричастност и без осъждане, запитване за нуждите и притесненията на потърпевшите, уважение към техните преживявания и чувства, повишаване на безопасността и насочване към начини за подкрепа.

Организациите за хуманитарна помощ трябва да включват услуги за жени, подложени на насилие, и техните деца в своите планове за реагиране на COVID-19 и да събират данни за докладвани случаи на домашно насилие.

Членовете на общността трябва да бъдат осведомени за увеличения риск от домашно насилие по време на пандемията и необходимостта по безопасен начин да поддържат връзка с жени, подложени на насилие. Да имат информация за това кои места предоставят помощ за преживелите насилие. Важно е да се уверят, че е безопасно да се свържат с жените, когато извършителят на насилието се намира в дома.

Жените, които са подложени на насилие, може да потърсят подкрепа от приятели и семейство, да се обадят на гореща линия или да потърсят местни служби за жени, преживели насилие. Може да им е полезен също план за безопасност, в случай че насилието ескалира. Той може да включва съсед, приятел или център, където да отидат, ако се налага да напуснат жилището си веднага, за да си осигурят безопасност.

Съвети за справяне със стреса у дома и за действия, които да предприемете, ако вие или членове на вашето семейство сте подложени на насилие:

- Имайте предвид, че социалната изолация, карантината и дистанцирането могат да окажат въздействие върху вашето психологическо благосъстояние и върху това на семейството ви.
- Доколкото е възможно, намалете източниците на стрес, като:
 - ✓ търсите информация от надеждни и зточници и ограничете гледането, четенето и слушането на новини (1-2 пъти дневно вместо на всеки час);
 - ✓ търсите подкрепа от близки и приятели по телефона, електронната поща, чрез текстови съобщения и т.н.;
 - ✓ се опитвате, доколкото е възможно, да поддържате обичайното си ежедневиe, като предвиждате време за физическа активност и сън;
 - ✓ [правите упражнения за отпускане](#) (например бавно дишане, медитация, прогресивно отпускане на мускулите, упражнения за „заземяване“), за да се освободите от причиняващите стрес мисли и чувства;
 - ✓ се занимавате с дейности, които в миналото са ви помагали да се справите с трудни ситуации.
- За жените, които са подложени на насилие, може да е полезно:
 - ✓ да се обърнат към близки и приятели, които могат да им окажат практическа помощ (например предоставяне на храна или грижи за децата), включително за справяне със стреса;
 - ✓ да съставят план за безопасност – тяхната и на децата им, в случай че насилието стане по-интензивно. Това включва да имат подготвени телефонните номера на съседи, приятели и близки, към които могат да се обърнат за помощ; да си подготвят основни документи, пари, някои лични вещи, които да вземат със себе си, ако се наложи бързо да напуснат жилището си; както и да имат план за това как да напуснат бързо жилището и да потърсят помощ (например транспорт, местоположение); да си подготвят информация за номерата на [горещи телефонни линии за насилие над жени](#), на социални работници, служби за закрила на детето или най-близкия полицейски участък, убежища или други достъпни услуги за подкрепа. Бъдете дискретни, така че вашият партньор или членове на семейството да не научат и да сте в безопасност.

Къде да намерим допълнителни ресурси на СЗО относно насилието над жени на английски език:

- [Health care for women subjected to intimate partner violence or sexual violence](#)
- [Strengthening health systems for women subjected to intimate partner violence or sexual violence: A health manager's manual](#)
- [Caring for women subjected to violence: A WHO curriculum for training health-care providers](#)
- [Clinical management of rape and intimate partner violence survivors: Developing protocols for use in humanitarian settings](#)
- [Violence against women infographic](#)
- [Violence against women: Key facts](#)